

# Želja mi je da se upoznam sa crnogorskom muzikom

[pobjeda.me/clanak/zelja-mi-je-da-se-upoznam-sa-crnogorskom-muzikom](https://pobjeda.me/clanak/zelja-mi-je-da-se-upoznam-sa-crnogorskom-muzikom)

## Hrvatski dirigent Ivan Josip Skender za Pobjedu o radu sa našim Simfonijskim orkestrom

Članovi Crnogorskog simfonijskog orkestra su dokazali da se mogu nositi sa vrlo teškim repertoarom i u manjim sastavima. To pokazuje da ne postoji djelo koje ovaj orkestar ne bi mogao izvesti – rekao je Skender za Pobjedu



**DIRIGOVANJE JE DOŠLO POTPUNO PRIRODNO:** Ivan Josip Skender na koncertu u Podgorici (FOTO: D. Miljanić)

Objavljeno: 10.01.2021. 11:50

Dodaj komentar

Prošla godina je bila važna za Crnogorski simfonijski orkestar, iako nikada nijesu manje nastupali. Počelo je operom „Boemi“, a radost zbog ulaska u novi dom Muzičkog centra umanjila je pandemija korona virusa, koja je uskratila mogućnost da zajedno sa publikom proslave ovu važnu okolnost.

Problemi s krovom su i dalje na dnevnom redu, o čemu je nedavno pisala Pobjeda nakon posjete Centru, a između ostalog su nam ukazali i na to da orkestar nema stalnog dirigenta.

Ipak, Ivan Josip Skender, hrvatski dirigent sa bogatom biografijom i izuzetnim sluhom posljednjih mjeseci vodi Crnogorski simfonijski orkestar, i u dva važna nastupa koja su nam bila dostupna putem digitalnih platformi, osjetili smo posvećenost, energiju i preciznost koju orkestar emituje u toku nastupa pod njegovim vođstvom. Skender je za Pobjedu govorio o svojim iskustvima u radu s našim muzičarima, ali i o svojim pedagoškim iskustvima i muzičkim prioritetima.

**POBJEDA: Sve vrijeme se potencira da je Crnogorski simfonijski orkestar mlad ansambl, i sami ste to pomenuli u jednom gostovanju na televiziji. Da li je dobro što je mlad orkestar? Šta je prednost u tome što je mlad?**

**SKENDER:** Orkestar odiše mladenačkom energijom i entuzijazmom, što je svakako izvanredna osobina ansambla. Ono što je vidljivo već u saradnji sa manjim sastavima unutar orkestra jeste da ne postoji djelo koje ovaj orkestar ne bi mogao savladati i prezentovati ga publici u vrhunskom izdanju.

**POBJEDA: Šta je to što CSO ima što bi Vas moglo ostaviti u Crnoj Gori kao stalnog dirigenta? Da li Vam je neko ponudio da ostanete?**

**SKENDER:** Izbor šefa dirigenta je kompleksan proces u kojem sudjeluju menadžment i članovi simfonijskog orkestra. Neizvjesnost, koju smo svi imali priliku doživjeti u godini koja je iza nas, još uvijek traje, i mogu se samo nadati što skorijem okupljanju punog simfonijskog sastava i redovnim koncertnim aktivnostima. Ono što svakako mogu reći je da sam orkestru na raspolaganju za buduće projekte, a u Crnu Goru se uvijek rado vraćam.



***Detalj sa posljednjeg, decembarskog koncerta Crnogorskog simfonijskog orkestra foto: Duško Miljanić***

**POBJEDA: Program na probi koju smo gledali prije dva mjeseca i program koncerta 21. decembra čine, uslovno rečeno, svjetski klasici. Jeste li planirali da radite na kompozicijama nekog regionalnog ili crnogorskog kompozitora?**

**SKENDER:** Izvedba djela domaćih kompozitora najbolji je i najbitniji način za gajenje nacionalnog obilježja i kulturnog razvoja, kao i poticaj za razvoj lokalnog muzičkog stvaralaštva. To je dužnost svakog nacionalnog ansambla, kao što je i približavanje muzike svjetskih klasika publici.

**POBJEDA: Da li uopšte zavisi od Vas šta orkestar svira ili u procesu izbora repertoara učestvuju drugi?**

**SKENDER:** Izbor repertoara uvijek je rezultat saradnje dirigenta i umjetničkog direktora. Momentalna situacija nam ograničava izbor na manje sastave zbog mjera sigurnosti, no svakako se nadam izvedbama velikog simfonijskog repertoara u budućnosti.

**POBJEDA: Lijepo ste predstavili kompozicije Stravinskog, Dvoržaka i Griga u prigodnim najavama pred izvedbe. Da li Vam je važno da znate priču iza kompozicije da biste je bolje realizovali?**

**SKENDER:** Poznavanje istorijskih okolnosti nastanka kompozicije je neophodno za muzičku interpretaciju, posebno razlozi nastanka kompozicije i kompozitorov pristup stvaranju. Uzmimo, na primjer, Stravinskijevu fascinaciju džezom i ritmom, u koju svaki interpret mora proniknuti kako bi se „dešifrovao“ ponekad kompleksan notni zapis. Takvih primjera je bezbroj, i svako otkrivanje pozadine nastanka kompozicije je gotovo jednako zanimljivo kao i učenje kompozicije same.

**POBJEDA: Koji orkestri sviraju Vaše kompozicije? Da li biste neku od svojih kompozicija rado čuli u izvođenju CSO?**

**SKENDER:** Moje su kompozicije svirali gotovo svi veliki orkestri u Hrvatskoj, nekoliko stranih orkestara i mnogi horovi i kamerni ansambli. Po tom pitanju sam čudna „biljka“, jer ne volim toliko izvoditi svoje kompozicije, a to je zato jer sam sebi najveći kritičar. Ako bi do izvedbe moje kompozicije od strane CSO došlo, inicijativa bi trebala doći s njihove strane. Zasad je moja saradnja sa CSO isključivo u funkciji dirigenta, a i smatram da crnogorski kompozitori imaju repertoarni prioritet. Osim toga, moja je želja kao izvođača da se upoznam sa savremenom crnogorskom muzikom te da je zajedno prezentiramo široj publici.

**POBJEDA: Ko su Vaši omiljeni kompozitori za ovaj tip orkestra?**

**SKENDER:** Umjetnici, članovi Crnogorskog simfonijskog orkestra su dokazali da se mogu nositi sa vrlo teškim repertoarom i u manjim sastavima. To pokazuje da ne postoji djelo koje ovaj orkestar ne bi mogao izvesti. Što se tiče mojih osobnih preferenci - moram

reći da nemam omiljenog kompozitora, kao što nemam ni omiljenu knjigu, film, kompoziciju, pjesmu.... Svakom djelu koje izvodim pristupam sa jednakim žarom i trudom, bilo to uvertira, simfonija, opera, koncert ili kamerna kompozicija.

**POBJEDA: Da li u svom pedagoškom radu prepoznajete buduće važne dirigente?**

**SKENDER:** U radu sa studentima može se vidjeti muzikalnost i potencijal, te radne navike svakog od studenata. Učenje za dirigenta nikada ne prestaje, a za uspjeh u današnjem dobu potrebna je i doza sreće, i prava prilika kroz koju se netko može ostvariti. Živimo u doba kada je konkurencija velika, čak i kad su konkurenti manje kvalitetni. Sa svakim studentom radim gotovo na isti način, odnosno pokušavam prenijeti svoje znanje i iskustvo koliko je god to u mojoj mogućnosti. O svakom posebno ovisi koliko i kako to mogu upotrijebiti.

**POBJEDA: Što je potrebno da zna i ima jedan dobar dirigent i koliko da poznaje sve instrumente u orkestru s kojim surađuje?**

**SKENDER:** Dirigent treba imati širok spektar znanja, i stremiti ka eruditskom poznavanju muzičke literature, ali i sveopšte kulture. Poznavanje instrumenata samo je jedna od disciplina koju orkestralni dirigent mora savladati.

**POBJEDA: Ima li žena među Vašim polaznicima, budući da je njihova pojava još uvijek rijetkost u svijetu dirigovanja orkestrima?**

**SKENDER:** Od početka mog pedagoškog rada na Muzičkoj akademiji imao sam priliku i čast biti profesor dvijema studentkinjama orkestralnog dirigovanja. Takođe, za vrijeme mog postdiplomskog studija u Beču upoznao sam i prijatelji se sa nekoliko koleginica koje danas imaju lijepe karijere po teatrima u Europi.

**POBJEDA: Šta je presudilo da stanete pred orkestar, a ne da budete u orkestru?**

**SKENDER:** U ranoj mladosti svirao sam klavir i klarinet, primio sam i nekoliko poduka iz gudačkih instrumenata kako bih ih bolje upoznao. Ono što je bila prekretnica u mom razmišljanju bila je kompozicija, koju sam počeo učiti sa 11 godina u Varaždinu, a nastavio sa 16 godina na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Dirigovanje je došlo potpuno prirodno, kao proširenje znanja, i dio je mog odrastanja kao muzičara.

**POBJEDA: Za kada je zakazan Vaš novi susret s našim orkestrom?**

**SKENDER:** Sve zavisi od razvoja trenutne zdravstvene situacije, kako u Crnoj Gori, tako nažalost i u Hrvatskoj, pa i šire. Nadam se samo da će 2021. donijeti bolje uslove za rad orkestra, kao i vratiti publiku u koncertne dvorane. Dragana ERJAVŠEK

**Umjetnost postoji zbog publike**

---

**POBJEDA: Jeste li već počeli da se navikavate na prazne sale i koliko, u poređenju, mogu reakcije publike da doprinesu tome da orkestar bolje zvuči?**

**SKENDER:** Da budem brutalno iskren - ne, neću se nikada naviknuti na prazne sale. Umjetnost postoji zbog publike, a u slučaju muzike snimke mogu biti fascinantne samo na nekoliko slušanja. Muzika egzistira u vremenu i svaka je izvedba uživo jedan mikrokozmos koju proživljava i orkestar i publika. Jako mi je drago čuti da su slušatelji uživali u izvedbi i iza ekrana, no svakako je neposredni doživljaj u koncertnoj dvorani nešto mnogo ljepše i uzvišenije - točno onako kako treba biti.

### **Najzahtjevniji je rad u operi**

---

**POBJEDA: Osim što vodite orkestre, radili ste i sa horovima. Je li lakše saradivati s vokalnim solistima ili s instrumentalistima?**

**SKENDER:** Svaku saradnju gledam kroz prizmu muzike. Vokalni sastavi su neposredniji u načinu rada, jer je sam čovjek instrument. Poznavanje vokalne tehnike tu je neophodno, kao i individualan pristup svakome od pjevača. Najkompleksniji i najzahtjevniji je po tom pitanju rad u operi, gdje je dirigent zadužen za usklađivanje vokalnih solista, hora i orkestra u jednu cjelinu koja još ima i scenski element. Imao sam sreću biti dio ansambla Opere Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu cijelih 15 godina, i to smatram svojim najvažnijim dijelom dirigentskog odrastanja.